

**Standardy ochrony dzieci
i osób bezbronnych
w Domu Rekolekcyjnym
Karmelitów Bosych w Wadowicach
- wersja skrócona**

Spis treści

Preambuła 3

Objaśnienia terminów 4

Cele standardów ochrony dzieci 5

Polityka bezpieczeństwa 6

1. Przyjmowanie gości 7

2. Procedury dotyczące osób odpowiedzialnych za dom rekolekcyjny i pracowników 9

3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania 10

4. Zasady zgłaszania 12

5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym 15

6. Ważne kontakty 16

Preambuła

Opieka nad dziećmi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby przebywającej w naszej placówce. Szczególna troska należy się dzieciom, osobom bezbronny i chorym, które chcemy wspierać i chronić przed każdym złem.

W Domu Rekolekcyjnym Karmelitów Bosych w Wadowicach w sposób kompleksowy i systemowy podjęto wdrażanie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie systemu ich ochrony przed krzywdzeniem. Zawierają one wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne oraz jakie kroki należy podjąć w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa dzieci. Ustanowienie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych przed krzywdzeniem jest komunikatem zarówno dla personelu, jak i dla dzieci oraz ich rodziców/opiekunów, że w codziennej pracy Domu Rekolekcyjnego Karmelitów Bosych w Wadowicach respektowane są wartości, które gwarantują bezpieczeństwo oraz fundamentalne prawa przynależne każdemu człowiekowi.

Objaśnienia terminów

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

przemoc wobec dziecka - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.

dziecko - każda osoba poniżej **18 roku życia**.

Cele standardów ochrony dzieci

Standardy ochrony dzieci mają na celu: zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i ustalenie procedur udzielania im wsparcia; zapewnienie personelowi niezbędnych informacji i kompetencji, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązków w zakresie dbałości o dobro dzieci i ich ochronę; zapewnienie dzieciom oraz ich rodzicom lub opiekunom niezbędnych informacji na temat zasad obowiązujących w placówce oraz możliwości uzyskania wsparcia w sytuacji krzywdzenia; informowanie dzieci, rodziców lub opiekunów o zaangażowaniu Domu Rekolekcyjnym Karmelitów Bosych w Wadowicach w ochronę dzieci i zaproszenie ich do współpracy w budowaniu bezpiecznego środowiska.

Polityka bezpieczeństwa

(Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w placówce).

W Domu Rekolekcyjnym Karmelitów Bosych w Wadowicach została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony dzieci/bezbronnych osób dorosłych dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony osób przebywających w domu rekolekcyjnym.

Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy - na wszystkich szczeblach organizacji).

Polityka ochrony dzieci/osób bezbronnych jasno i kompleksowo określa: czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla domów rekolekcyjnych, w których przebywają dzieci i osoby bezbronne;

zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;

zasady bezpiecznych relacji personel/dorośli - dziecko i dziecko - dziecko;

zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci;

zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;

dostosowania organizacyjne i fizyczne zmniejszające ryzyko wystąpienia jakiegokolwiek przemocy (kodeksy zachowań);

sposoby reagowania w organizacji/institucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.

1. Przyjmowanie gości

Poinformowanie o obowiązujących standardach ochrony dzieci i osób bezbronnych w Domu Rekolekcyjnym Karmelitów Bosych w Wadowicach.

W przypadku grupy zorganizowanej opiekę nad dziećmi przebywającymi w obiekcie sprawuje organizator pobytu oraz wyznaczeni przez niego opiekunowie.

W przypadku grup koedukacyjnych należy zadbać o oddzielne zakwaterowanie chłopców i dziewcząt. Zaleca się, aby opieka nad dziećmi sprawowana była przez osoby tej samej płci.

Każde dziecko powinno mieć możliwość wykonywania czynności o charakterze intymnym w przystosowanych warunkach, chroniących jego intymność. Gdy z jakiegoś powodu dziecko/osoba bezbronna będzie wymagać wsparcia przy takiej czynności (np. po kontuzji w trakcie zabawy itp.), w pierwszej chwili pomaga opiekun grupy, a w dłuższej perspektywie, w zależności od potrzeby, opiekun lub osoba przygotowana do takiej postugi, najlepiej tej samej płci. Organizator winien zatroszczyć się o to, by rodzic/opiekun prawny dowiedział się o tym fakcie w jak najkrótszym czasie.

Opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co dzieci. W sytuacji wymagającej od członka personelu pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie powiadomić kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie wyjazdu.

W sytuacjach wyjątkowych (np. młody uczestnik wycieczki boi się zasnąć w nocy i prosi opiekuna, by mu towarzyszył) organizator ocenia, na ile jest możliwe uzyskanie zgody rodzica/opiekuna prawnego. Jeśli nie ma takiej możliwości, informuje o takiej sytuacji innego opiekuna wycieczki i troszczy się o to, by rodzic jak najszybciej dostał informację o tym, że taka sytuacja miała miejsce. Podczas pobytu w domu rekolekcyjnym organizator pobytu winien posiadać oświadczenia rodziców/opiekunów. Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem (w przypadku organizacji).

Personel podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się w obiekcie.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy:

- poinformować w momencie dokonywania rezerwacji telefonicznej lub poprzez pocztę e-mail pobytu o konieczności posiadania dokumentu(-ów) potwierdzającego(-ych) bycie rodzicem/opiekunem prawnym dziecka;
- zapytać o tożsamość dziecka oraz o relację dziecka w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu należy poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie.
- jeśli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie);
- w przypadku niemożności identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej należy odmówić przyjęcia.

2. Procedury dotyczące osób odpowiedzialnych za dom rekolekcyjny i pracowników

Osoby odpowiedzialne za dom i wszystkie osoby zaangażowane w bezpośrednią opiekę nad dziećmi są zweryfikowane pod względem kontaktu z dziećmi.

Wszystkie osoby zaangażowane w funkcjonowanie domu zobowiązane są do zachowania obowiązujących norm zachowania wobec gości i dzieci.

Osoby odpowiedzialne za dom przechodzą odpowiednie szkolenia z zakresu ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz zasad interwencji w sytuacji podejrzenia zaistnienia przestępstwa.

Osoby odpowiedzialne za prewencję w danej placówce uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w danym zakonie/diecezji.

3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

Wiedza o tym, jakie zachowania są już krzywdą, a jakie niewłaściwym zachowaniem

Dziecko może zostać pokrzywdzone każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę dzieci wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nietykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności. Niniejsze zasady koncentrują się na ochronie dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, z którym powiązane są takie zjawiska jak: wykorzystanie fizyczne, wykorzystanie psychiczne, cyberprzemoc, zaniedbanie.

Odrębną kategorią są niewłaściwe zachowania, do których w domach rekolekcyjnych możemy zaliczyć: pojawienie się gościa w obiekcie z dzieckiem, z którym wcześniej nie meldował się w recepcji;

- wynajęcie pokoju z dzieckiem, w którym jest mniej łóżek niż meldowanych osób, np. łóżko małżeńskie;
- przyjscie dziecka do obiektu późnym wieczorem lub w czasie, w którym powinno być ono w szkole;
- ubiór dziecka nieodpowiedni do pogody albo nieadekwatny względem osoby dorosłej, z którą przyjechało do obiektu;
- zachowanie osoby dorosłej wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza;
- w pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem, znajdują się prezerwatywy;
- dziecko przez dłuższy czas jest pozostawione w pokoju bez opieki lub nie wychodzi z niego;
- utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) bez pisemnej jego zgody i zgody jego rodzica czy opiekuna.

Każdy członek personelu domu rekolekcyjnego, który został poinformowany o podejrzeniu przemocy wobec dziecka, jest zobowiązany do podjęcia adekwatnych działań zgodnie z niniejszą procedurą.

Wiadomość o doznanej przez dziecko krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: nigdy nie wolno jej lekceważyć, zawsze trzeba ją weryfikować i próbować wyjaśnić.

Należy pamiętać, że: osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku krzywdzenia dziecka, powinna go z uwagą wysłuchać, ale nie jest upoważniona do wydawania decyzji i osądów; jest to zadanie organów oraz instytucji, do których sprawa zostanie skierowana;

- każdy z pracowników, który podejrzewa krzywdę na szkodę dziecka, ma obowiązek zgłoszenia tego faktu przełożonemu lub osobie przez niego wyznaczonej;

- wszystkie podejrzewania i zarzuty powinny być traktowane poważnie i trzeba na nie reagować zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszym dokumencie, wynikającymi z prawa kanonicznego i państwowego oraz współpracować z właściwymi organami państwowymi i kościelnymi w zakresie ich kompetencji.

4. Zasady zgłaszania

Jeśli z doniesienia wynika, że krzywda została popełniona na terenie obiektu może się powtórzyć w najbliższym czasie, to przełożony lub osoba przez niego wyznaczona winien/winna wezwać policję, a następnie podejmować kolejne czynności. Jeśli drobna zwłoka nie zagraża bezpieczeństwu osoby skrzywdzonej, można dokonać zgłoszenia za pośrednictwem innych osób.

W przypadku, gdy osoba skrzywdzona jest uczestnikiem zorganizowanej grupy korzystającej z usług domu rekolekcyjnego, wówczas o fakcie krzywdy informuje się osobę odpowiedzialną, pod której opieką ona się znajduje. W kompetencji tej osoby leży podjęcie dalszych czynności i zgłoszeń. Fakt zgłoszenia powinien być udokumentowany w notatce służbowej. Osoba przyjmująca zgłoszenie ma obowiązek uruchomić oficjalną procedurę działania prewencyjnego, w pierwszej kolejności zgłaszając problem do osób odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, w którym osoba pokrzywdzona przebywa.

Jeśli dziecko jest pod opieką osoby dorosłej, wówczas jej obowiązkiem jest uruchomienie procedur interwencyjnych. W obu wyżej wymienionych przypadkach jest to zasada, jeżeli opiekunowie nie są wskazani jako sprawcy.

Po przeprowadzeniu rozmowy na temat zaistnienia ewentualnej krzywdy należy działać bez zwłoki, zgodnie z opisaną procedurą.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, należy zwrócić się do delegata diecezji lub prowincji miejsca, któremu podlega podejrzany. Na tę okoliczność należy sporządzić oświadczenie o oficjalnym potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez delegata.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa państwowego, należy bezzwłocznie powiadomić stosowne organy (policja lub prokuratura). Może to uczynić osoba do tego wyznaczona w domu rekolekcyjnym oraz organizator grupy.

Pierwszym odpowiedzialnym za formalne zgłoszenie lub koordynację tego faktu jest zawsze organizator danej grupy.

W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez pracownika recepcji.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy podjąć działania wyjaśniające, które omówiono już wcześniej.

W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu dzieciom korzystającym z domu rekolekcyjnego bezpieczeństwa.

Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.

W przypadku, gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy powiadomić przełożonego domu rekolekcyjnego.

Od momentu, kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie powinni zostawać sami.

Przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości przejmuje rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.

W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.

W przypadku, gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji są pracownicy innych działów domu rekolekcyjnego, np. serwis sprzątający, obsługa pokoi, pracownicy kuchni, powinni oni o tym niezwłocznie zawiadomić przełożonego, który zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.

W zależności od sytuacji i miejsca przełożony weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.

Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia

(pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje swojego przełożonego.

Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:

- dziecko ujawniło pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia;
- pracownik zaobserwował krzywdzenie;
- dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie i/lub popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie, np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.

W takiej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.

W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji, należy w miarę możliwości trzymać tę osobę pod nadzorem dwóch pracowników w osobnym pomieszczeniu z dala od widoku innych gości.

W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji.

W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa powiązanego z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (nasienie, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości zabezpieczyć ślady przestępstwa do czasu przyjazdu policji.

Po odebraniu dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.

Po interwencji należy opisać zdarzenie w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu.

5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

W przypadku faktu ujawnienia krzywdy dziecka nie wystarczy jedynie zgłoszenie tego wydarzenia do odpowiednich służb. Należy objąć pomocą osobę pokrzywdzoną, jej rodzinę oraz innych świadków krzywdy, których to zdarzenie również głęboko dotyka. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym leży po stronie organizatora wyjazdu. Jeśli dom rekolekcyjny jest organizatorem, wówczas zapewnienie takiego wsparcia leży po stronie pracowników obiektu. Jest ono doraźne i dotyczy momentu, od kiedy wydarzenie zostało ujawnione i zgłoszone, do chwili interwencji policji i przekazania dziecka opiekunom. Należy również uwzględnić zapewnienie pomocy duszpasterskiej.

Ważne, by w tym momencie osoba towarzysząca osobie skrzywdzonej zwróciła przede wszystkim uwagę na: zmniejszenie lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania poprzez objęcie jej opieką, okazanie troski, stworzenie przestrzeni do słuchania, odciążanie z poczucia winy, jeśli ono występuje; pozwolenie na odreagowanie trudnych emocji.

Ze strony placówki ważne jest przekazanie opiekunom osoby skrzywdzonej wszystkich znanych informacji o krzywdzie, jakiej doznało ich dziecko, a także poinformowanie o instytucjach, fundacjach lub osobach, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia, także wsparcia duchowego, jeśli zachodzi taka potrzeba.

W przypadku tak poważnego zdarzenia, jakim jest krzywda dziecka, należy pamiętać o osobach, które były świadkami wydarzenia lub mają informacje na jego temat, na przykład o pozostałych uczestnikach grupy młodzieżowej czy innych gościach obiektu. Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra skrzywdzonej osoby. Formą pomocy, którą należy zaproponować, jest wskazanie instytucji zewnętrznych oraz numerów telefonów zaufania, gdzie można uzyskać wsparcie.

Dom Rekolekcyjny Karmelitów Bosych w Wadowicach udostępnia w widocznym miejscu spis miejsc, gdzie można uzyskać adekwatną pomoc.

6. Ważne kontakty

Centrum Ochrony Dziecka tel. +48 785032106 pomoccod@ignatianum.edu.pl

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę tel. 800100100 (telefon dla dorosłych zaniepokojonych sytuacją dziecka ; poniedziałek-piątek 12.00 - 15.00) ; tel. 116111 (telefon zaufania dla dzieci i młodzieży 24h)

Rzecznik Praw Dziecka tel. 800121212 ; tel. 22 5836600 rpd@brpd.gov.pl

Policja tel. 112

III Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wadowicach, ul. Żwirki i Wigury 9, 34-100 Wadowice, tel. 33 8757030, e-mail: w3.rodzinny@wadowice.sr.gov.pl

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wadowicach, ul. E i K. Wojtyłów 4, 34-100 Wadowice, tel. 33 8232818, e-mail: mops@wadowice.pl

Prokuratura Rejonowa Wadowice, ul. Żwirki i Wigury 9 34-100 Wadowice, tel. 33 8233414, biuro.podawcze.prwad@prokuratura.gov.pl